

Sygn. akt III PK 130/18

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa K. K.
przeciwko [...] A. [...] spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o odszkodowanie w związku z wypowiedzeniem warunków pracy i płacy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25
czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S.
z dnia 23 lutego 2018 r., sygn. akt VI Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki K. K. na rzecz pozwanej 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z 23 lutego 2018 r. oddalił apelację skarżącej powódki K. K. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z 27 lipca 2017 r., który oddalił jej powództwo o odszkodowanie wniesione po wypowiedzeniu zmieniającym jej warunki pracy i płacy przez pozwanego pracodawcę [...] A. [...] sp. z o.o. w S..

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła naruszenie art. 45 § 1 k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p. oraz art. 18^{3a} § 1 i 2 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istnienie potrzeby wykładni art. 45 k.p., wywołującego rozbieżności w orzecznictwie

Sądów, polegające na tym, iż w szeregu orzeczeń uznano, że korzystanie ze zwolnień lekarskich może uzasadniać rozwiązanie umowy o pracę, a w kilku, że nie jest to usprawiedliwioną przyczyną zakończenia stosunku pracy.

W odniesieniu do art. 18^{3a} § 1 i 2 k.p. potrzeba wykładni sprowadza się do odpowiedzi na pytanie czy pracodawca może zmienić warunki pracy i płacy na drastycznie gorsze, przyjmując *a priori*, że osoba, która pozostawała na długotrwałym zwolnieniu psychiatrycznym nie może wykonywać pracy na odpowiedzialnym stanowisku, wbrew ocenie lekarza medycyny pracy wydanej na podstawie dokumentacji medycznej lekarza prowadzącego.

Pozwany wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sformułowane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kwestie nie składają się na zasadną podstawę przedsądu.

Wobec ich treści należy przyjąć, że skarżąca ma na uwadze podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W centrum zainteresowania jest zatem tylko sam przepis, wykazujący kwalifikowaną potrzebę jego wykładni, wynikającą z poważnych wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Przesłanki te nie spełniają się w odniesieniu do art. 45 k.p., a na pewno skarżąca ich nie wykazuje.

Art. 45 k.p. nie jest nową regulacją. Ma już swoje orzecznictwo i opracowania w doktrynie. Nie jest możliwa wiążąca wykładnia w kierunku wskazanym we wniosku. Z tej zasadniczej przyczyny, że przepis oparty jest na klauzuli generalnej zasadności wypowiedzenia. Jeśli ustawodawca uznaje, że właściwa jest regulacja oparta na klauzuli generalnej, to Sąd Najwyższy nie może dokonać jednej wiążącej wykładni takiego przepisu, gdyż byłoby to wbrew funkcji i roli tego przepisu w systemie prawa. Przepis ma zastosowanie do różnych sytuacji, w których

stosowanie prawa zależy w pierwszej kolejności od indywidualnych stanów faktycznych. Prawo stosują wówczas sądy powszechne. Funkcja Sądu Najwyższego to dbanie o jednolitość orzecnictwa, co nie oznacza, że może zastąpić prawodawcę i przedstawić wiążącą wykładnię art. 45 ust. 1 k.p. Wyrok Sądu Najwyższego nie jest źródłem prawa powszechnie obowiązującego (art. 87 ustawy zasadniczej). Sąd Najwyższy jedynie kontroluje stosowanie prawa.

Zaznaczyć jedynie należy, że już wcześniej przyjmowano, że nieobecność w pracy wynikająca z przyczyn zdrowotnych może stanowić uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia definitywnego lub zmieniającego umowę o pracę na czas nieokreślony. W uchwale pełnego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 27 czerwca 1985 r., III PZP 10/85 stwierdzono, że przyczynę wypowiedzenia mogą stanowić również okoliczności niezależne od pracownika, jeżeli przemawia za tym uzasadniony interes zakładu pracy (teza VIII). Nieobecność chorobowa jest uznawana za zasadną przyczynę wypowiedzenia. Klauzula zasadności wypowiedzenia nie pozwala jednak na przyjęcie jednego i wiążącego osądu. Potwierdza to orzecznictwo, które w skromnej części przytacza skarżąca. Należy zauważyć jednak, iż błędnie wskazuje się na „wyrok” z 29 maja 2005 r., II PK 300/04, gdyż jest to postanowienie, w którym Sąd Najwyższy już wówczas odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, która wskazywała we wniosku na podobną potrzebę wykładni art. 45 (*„Kiedy wypowiedzenie pracownikowi umowy o pracę z powodu zarzutu częstych usprawiedliwionych nieobecności pracownika w pracy jest uzasadnioną przyczyną w świetle art. 45 § 1 k.p.?”*). Należałoby dodać, że oparcie regulacji na klauzuli generalnej - zasadności wypowiedzenia - tłumaczy wielość orzeczeń, co jednak nie oznacza, że występuje rozbieżność orzecnictwa. Wykładnia i stosowanie prawa nie wykraczają wówczas poza stosowanie art. 45 § 1 k.p. w indywidualnej sprawie, podlegających potencjalnie kontroli kasacyjnej tylko w trybie szczególnej skargi w konkretnej sprawie. Gdyby występowała rozbieżność w orzecznictwie na tle wykładni art. 45 § 1 k.p., to Sąd Najwyższy niejako z urzędu w składzie powiększonym podjąłby uchwałę dla ujednolicenia orzecnictwa. Wystarczy zatem stwierdzić, iż wskazane przez skarżącą wyroki Sądu Najwyższego w sprawach I PK 96/02 i I PK 449/00 nie uzasadniają rozbieżności w wykładni art. 45 § 1 k.p., gdyż różnice wynikają ze

stosowania prawa do odmiennych stosunków faktycznych, a nie z różnej wykładni przepisu, czyli podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wykładnia prawa nie wykracza bowiem poza granice normy prawnej opartej na klauzuli generalnej.

Powyższa analiza jest aktualna również w odniesieniu do drugiej części wniosku, z tą uwagą, że w centrum zainteresowania jest nie sam przepis, lecz jego zastosowanie w konkretnym przypadku. Tak sformułowany (opisany) kazus nie może mieć jednej wiążącej odpowiedzi o znaczeniu uniwersalnym. Właśnie ze względu na stosowanie wypowiedzenia zamieniającego warunki płacy i pracy, u którego podstaw również leżą art. 45 § 1 k.p. i art. 42 k.p. Dalej sformułowana kwestia także nie wykracza po wykładnię i stosowanie prawa dla opisanego (konkretnego) przypadku, a więc nie koncertuje się na problemach wykładni, czyli na samym przepisie, co właściwe jest podstawie przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Oceny tej nie zmienia odwołanie się we wniosku do art. 18^{3a} § 1 i 2 k.p., bo przedmiotem regulacji tych przepisów nie jest zmiana warunków pracy i płacy, lecz równe traktowanie w zatrudnieniu. Nie jest jasne jakie znaczenie mają te przepis w sformułowanej kwestii, skoro nie stawia się tezy o nierównym traktowaniu, lecz wymaga się określonej wykładni w indywidualnej sytuacji zakazującej wypowiedzenia zmieniającego wobec pracownika po długotrwałej nieobecności chorobowej, wbrew ocenie lekarza leczącego (...). Potwierdza to jedynie, że również w tej części chodzi o stosowanie prawa do określonej sytuacji, a nie o problem z kwalifikowaną potrzebą wykładni określonego przepisu prawa, adekwatną dla podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Można przyjąć, że intencją wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest kwestionowanie rozstrzygnięcia w sprawie skarżącej. Jednak wówczas właściwa jest podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., do której skarżąca nie odwołuje się i nawet hasłowo nie twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Stanowią odrębną część skargi i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania, dlatego nie zastępuje podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczone na podstawie art. 98, 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 9 ust. 1 pkt 1 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[aw]